

* 27. 5. 1886

+ 23. 3. 1942

JUDr. Ivan Kudela, autor tohoto příspěvku, svým článkem postavil skromný, avšak zasloužený pomníček svému otci, PhDr. Josefu Kudelovi, který byl náčelníkem informačního osvětového odboru československých legií, předchůdce dnešní AVIS.

Před 61 lety, dne 23. 3. 1942, tragicky zahynul v koncentračním táboře v Osvětimi major ruských legií PhDr. Josef Kudela, člen odbočky České národní rady na Rusi, náčelník informačně osvětového odboru Československé vojenské správy na Sibiři a šéfredaktor Československého deníku.

Patřil ke kulturně politickým a veřejným pracovníkům masarykovské orientace. V první světové válce významně přispěl k naplnění cílů československého odboje. Po návratu z legií působil v Brně jako středoškolský učitel a ředitel gymnázia (1937). Stal se předním historikem prvního československého odboje, vydavatelem odbojové a sokolské literatury a čelným činitelem legionářských a sokolských organizací. Jako zásadový demokrat a strážce legionářských tradic patřil mezi zásadní odpůrce fašismu a nacismu, burcoval veřejnost na obranu samostatného demokratického státu a stal se aktivním účastníkem a obětí druhého odboje. V rámci stanného práva byl 30. září 1941 zatčen, vězněn půl roku ve věznici gestapa v Brně a počátkem března 1942 transportován do vyhlazovacího tábora v Osvětimi, z něhož se nevrátil.

Jeho jméno a dílo je dnešní veřejnosti takřka neznámé. Více než šedesát jeho literárních prací převážně z let 1921–1938 bylo za komunistického režimu vyřazeno z vědeckých a z veřejných knihoven a zničeno a je dnes obtížně dostupné. Jeho úloha v československém odboji byla zamlčována a jeho osoba zmiňována pouze v souvislosti s tragickým osudem.

Tento článek se zaměřuje na charakteristiku podílu Josefa Kudely při vzniku a rozvoji propagační, informační a osvětové práce v ruských legiích.

Pocházel z početné selské rodiny ze Slezska (* 1886 v Horní Lhotě u Opavy). Po maturitě v Opavě (1905) na tehdy jediném českém gymnáziu ve Slezsku studoval na filozofické fakultě v Praze, kde byl ovlivněn osobností prof. T. G. Masaryka. Stal se jeho oddaným žákem, celoživotním stoupencem a spolupracovníkem a později zasvěceným životopiscem. Našel v něm příklad učitele, vědce, občana i politika a vytušil jeho příští význam pro československou společnost. Ztotožnil se s jeho ideály a soustavně je po celý život prosazoval a uváděl do života. Rozsáhlá Kudelova politická, veřejná a novinářská činnost během vysokoškolského

Podzim 1920 po návratu do vlasti

studia, spjatá z větší části s Masarykovou osobou, byla dobrou přípravou pro příští uplatnění v odboji.

Po krátkém pedagogickém působení na gymnáziích ve Slezsku a na Moravě (1910–1915) byl v prosinci 1914 odveden a 1. února 1915 narukoval ke 3. zeměbranceckému pluku v Brně, kde byl vyrazen z dvouměsíční důstojnické školy v hodnosti desátníka-čekaatele. Rakouská armáda tehdy nedůvěřovala Čechům a příslušníkům jiných národnostních menšin a rozptýlovala je do německých jednotek. Byl převelen k 14. pěšímu pluku v Linci a pro politickou nespolehlivost vyloučen ze jmenování důstojníkem. Na ruské frontě v Haliči v létě 1915 se situace dále vyostřila. Chování rakouských orgánů k Čechům doma i v poli přivedlo Kudelu k poznání, že nemá proč bojovat a nasazovat život pro stát chovající se tak bezohledně k jeho národu, a v polovině září dobrovolně přešel k nepříteli. Náhodně nalezený programový projev prof. Masaryka a šepem sdělené informace v etapovém táboře jej seznámily s československým protirakouským odbojem. Jeho pobyt v Rusku nabýval nový smysl a směr.

V zajetí v Kurganu na západní Sibiři, kde strávil přes půl roku, se stal předsedou zajatecké organizace sdružující asi dvě stě českých zajatců, hlásících se k odboji. Řešili – jak později napsal v Československém deníku – společné úkoly národní, sociální, kulturní a tělovýchovné. Především však rozvíjeli spontánní *propagační a osvětovou kampaň*, jen rámcově usměrňovanou odbojovým ústředím, s cílem získávat zajatce pro vstup do čs. dobrovolnického vojska. Práce se dařila, byť narážela na otevřené nepřátelství Rakušáků a na obavy Čechů o bezpečnost vlastní a rodin ve vlasti. Kudela vzpomínal, jak připravoval bez podkladů přednášku o českých dějinách zdůvodňující protihabsburský odboj a obnovení samostatného čs. státu. Podle jeho odhadu existovalo tehdy více než tisíc takových organizací, sdružujících asi polovinu z 80 tisíc českých zajatců v Rusku. To podle jeho názoru svědčilo o širokém národním uvědomění a o smyslu pro organizaci a pro povinnost v širokých vrstvách národa, a také o zásadním odporu většiny zajatců, kteří se necítili vázáni složenou vojenskou přísahou, vůči habsburské monarchii.

Počátkem září 1916 byl povolán do Kyjeva za spolupracovníka (zaměstnance) správy Svazu českých spolků na Rusi, konzervativní organizace ruských Čechů, která reprezentovala český odboj. Správa zmítaná zájmy skupinovými, místními a osobními, jež ji poškozovaly, marně usilovala o souhlas ruské vlády k zařazování zajatců do československého dobrovolnického vojska nebo alespoň do průmyslu pracujícího pro frontu. Sbor jejich spolupracovníků, v němž Kudela zaujal významné místo, dobře znal situaci v zajateckých táborech a nechtěl se smířovat s nečinností a s utěšováním. Iniciativně rozvíjel vlastní *propagační a osvětovou revoluční práci*, vysvětlující a zdůvodňující čs. odbojové cíle, získával zajatce pro ně a snažil se ulehčit jejich těžké postavení. Využíval k tomu především tisk a zosílání literatury, písemných materiálů a individuálních dopisů, protože tábory a skupiny zajatců rozptýlené po celém Rusku nebylo možno navštěvovat osobně. Kudela stal se členem redakce kyjevského časopisu Čechoslovan, psal úvodníky a články k aktuálním otázkám do dalších českých i ruských časopisů, v nichž důsledně hájil program prof. Masaryka prosazující budování silného, samostatného a nezávislého národního vojska. Energicky vystoupil proti poslanci vídeňského parlamentu v emigraci Josefu Dürichovi, místopředsedovi pařížské Československé národní rady, který přijel do Ruska o své újmě, podřídil se carské vládě, přijímal od ní peníze, osočoval prof. Masaryka a ujal se svévolně řízení československého odboje. Zahájil s Josefem Koptou vydávání české klasické literatury pro zajatce a informačních brožur pro ruské obyvatelstvo.

Připravoval písemnosti zasílané zajatcům a jejich zaměstnavatelům informující o osvobozené boji Čechoslováků a jeho stavu.

Zásadní obrat v československém revolučním hnutí přinesl kyjevský sjezd svazu v květnu 1917 ovlivněný březnovou ruskou revolucí. Přihlásil se jednomyslně k Čs. národní radě v Paříži vedené prof. Masarykem, zřídil její odbočku pro Rusko, schválil její stanovy a zvolil její členy převážně ze zajatců a vojáků. Řízení odboje tak přešlo z rukou ruských Čechů na novou válečnou emigraci. Členem odbočky a její propagační komise byl zvolen též Kudela, který tak získal politickou platformu a vlastní působnost pro činnost, kterou zatím vykonával jako zaměstnanec. V té době uvítal v Petrohradě prof. Masaryka při příjezdu do Ruska, provázel ho na návštěvách našich vojenských útvarů a koncepčně a organizačně je zajišťoval a novinářsky pokrýval. Stenografoval jeho projevy a překládal je do ruštiny, kterou tehdy již dobře ovládal. V rámci propagační komise dbal v oné revoluční době o soustavný a konzistentní výklad cílů a programu čs. národního odboje a o jeho propagaci, čelil úporné bolševické propagandě využívající českých rudoarmějců, a zejména podporoval v tisku probíhající nábor zajatců do československého vojska. V té době byl dán souhlas k jeho rozšíření a po vítězné bitvě u Zborova dne 2. července 1917, jíž se v Rusku dostalo celostátní publicity, padly poslední překážky a námitky a vojsko se v krátké době rozšířilo z brigády na divizi a budovalo pluky další divize. Počátkem října 1917 byl pak zřízen samostatný čs. armádní sbor.

V listopadu téhož roku po bolševickém převratu nastal úplný rozvrat fronty, armády Ústředních mocností pronikaly bez odporu do ruského vnitrozemí a vlády bolševická i nově vzniklá ukrajinská začaly s nimi jednat o separátní mír. Střetly se vzájemně v občanské válce, v níž bolševici po desetidenním ostřelování dobyli Kyjev. Čs. armádní sbor rozložený na Ukrajině a ohrožený pronikajícími německými vojsky se ocitl v obtížné situaci. Masaryk jako vrchní velitel vydal čs. vojsku přísný zákaz vměšování do vnitřních věcí Ruska a Ukrajiny a uložil mu přesunout se přes Vladivostok na francouzská bojiště.

Rozsah čs. vojska, jeho jednota a bojeschopnost v prostředí občanské války si vyžádaly zintenzivnění propagační, informační a osvětové činnosti. Bylo usneseno zřídit od 1. ledna 1918 (podle ruského kalendáře) vlastní denní list, Československý deník, jehož vydavatelem byl prof. Masaryk. Protože určený šéfredaktor Bohdan Pavlů byl pověřen naléhavějšími úkoly, přešla od počátku výkonná redakce na Josefa Kudelu: deník se stal „jeho dítětem“, kterému vdechl moderní ráz a obsah a které řídil po dva a půl roku do léta 1920, kdy s posledními legionářskými oddíly opouštěl Vladivostok na cestu kolem poloviny světa do vlasti. V dané situaci to znamenalo nejen mnoho a pohotově psát o věcech zajímavých vojsko, nejen dobudovat redakci listu, ale též řešit složité otázky logistické, výrobní a strážní v prostředí probíhající občanské války.

Začínala sibiřská anabáze čs. vojska, kterou později sledoval s úžasem celý svět. Odchod východním směrem zahájily 20. února 1918 oddíly 1. divize čs. armádního sboru, který v té době čítal na 40 tisíc „štyků“ (bodáků) a dále se rozšiřoval. Přemístila se ze Žitomíru přes Kyjev v bojovém uskupení a při odrazení nepřátelských útoků na levý břeh Dněpru, kde se spojila s 2. divizí, která zatím zajistila 60 vlaků (ešelonů) potřebných pro transport a ubytování sboru. Z Kyjeva odcházela i odbočka a Kudelovi připadl úkol evakuovat propagační komisi s redakcí deníku, s tiskárnou a se zásobami a uprostřed bojů opatřit zničenou českou sazbu. Později barvitě popsal, jak se mu během bojů podařilo najít dodavatele na předměstí, kde dav raboval státní vinné sklepy. Noviny vycházely několik dní ve venkovské tiskárně, kde získali zastaralý tiskařský strojek. Redakce a tiskárna byly umístěny v železničních vagónech. První

„vlakové“ číslo deníku 12. března 1918 přineslo informaci o úspěšném odražení německého obklíčovacího manévru u Bachmače. Sazbu, tisk a expedici zajišťovali obětaví dobrovolci. Větší čtyřstranný, ale rovněž zastaralý tiskařský stroj získali až v Penze, kde došlo k jednáním se zástupci bolševické vlády o odjezdu čs. vojska z Ruska. Legie tehdy odzbrojovaly. „A bylo toto zdržení,“ napsal později Kudela, „z nejtěžších, nejbolestivějších a nejnamáhavějších dnů mého života.“

Propagační komise odbočky se v té době institucionalizovala a rozšiřovala v informačně osvětový odbor sdružující vedle novinářů i aktivní umělce výtvarné, herce a hudebníky. To umožnilo centrálně řídit a zajišťovat osvětovou práci v divizích, plucích a v oddílech rozložených v ešelonech po železnicích v Rusku a na Sibiři. Byly však též vysílány „komandy“ knihovní, divadelní a hudební, kvalifikovaní lektori vyjžděli k čs. útvarům a rozesílaly se připravené texty. V sibiřských městech zapadlých sněhem vystupoval symfonický orchestr s díly klasické i moderní hudby českých a ruských skladatelů a divadelní soubor provozoval hry vážné, veselohry i kabaret.

Přes veškerou snahu řešit věci jednáním se schylovalo ke konfliktu čs. armádního sboru s bolševiky, který vyplýval ze zásadních rozdílů ideových a z jejich praktického provádění. Obě strany přistupovaly odlišně k dalšímu vedení války i k poválečnému uspořádání světa. Bolševici se obávali čs. vojska jako pozůstatku carské armády, trvali na jeho odzbrojení a byli rozhodnutí je „rozformovat“, tj. zničit, protože ohrožovalo jejich panství na Sibiři. Dohody s nimi uzavřené považovali za záležitost taktickou a necítili se jimi vázání. Přišli s návrhem, aby čs. oddíly, které nedospěly do Vladivostoku, nastoupily cestu do Francie přes severoruské nezamrzající přístavy. Odbočka ČNR podporovaná Kudelovou redakcí byla na doporučení Spojenců ochotna toto řešení přijmout, ale vojsko se instinktivně bránilo vydání zbraní i severní cestě jako nebezpečným pastem vedoucím ke konečné likvidaci. Kudela v Čs. deníku hájil názor odbočky tvrzením, že zkracuje a zrychluje cestu do Francie: stanoviska politického vedení a vojska v zásadních otázkách se nebezpečně rozcházel.

Záminkou k nepřátelskému zákroku proti Čechoslovákům se bolševické vládě stal tzv. *čeljabinský incident* z května 1918. Místní sovět dal zatknout čs. stráž, kterou podezíral z protiprávního jednání, i parlamentáře žádající její propuštění. Čs. neozbrojený oddíl prošel demonstrativně městem a bez výstřelu osvobodil zadržované. Situace byla využita k vlastnímu ozbrojení. Sovětská vláda z podnětu místního sovětu vyhlásila otevřené nepřátelství a nařídila okamžité odzbrojení Čechoslováků - každý z nich zastížený se zbraní v ruce měl být na místě zastřelen - a úplné zastavení dopravy na východ. Neozbrojené čs. vojenské ešelony byly opětovně ze zálohy přepadeny a utrpěly ztráty. V této situaci se sešel dne 20. května 1918 Čeljabinský sjezd čs. vojska, který jednomyslně odmítl sovětské pohrůžky a vydání zbývajících zbraní a rozhodl vynutit si cestu na východ „vlastním pořádkem“, tj. vojenskou silou, byť ruští důstojníci ve službách vojska před tím varovali a resignovali. Vyňal dopravu vojska z pravomoci odbočky, které vytýkal přílišné ustupování bolševikům, a svěřil ji prozatímnímu výboru složenému ze zástupců sněmu, odbočky a velitelů pluků. Čs. vojsko poté v neuvěřitelně krátké době obsadilo celou západní část sibiřské magistrály od Penzy až po Irkutsk a do konce srpna 1918 její zbytek do Vladivostoku včetně 39 strategických bajkalských tunelů. Kudela tehdy napsal že v rámci odbočky všemožně pracoval k zamezení konfliktu se sovětskou vládou, do něhož bolševici čs. stranu vypočítavě hnali. Doufal, že vojsko a jeho vedení pracovitostí a obratností překonají i tuto překážku. Ale potom se loajálně podřídl usnesení čeljabinského sjezdu, poněvadž ve vypjaté situaci bylo třeba zachovat jednotu.

V této době informačně osvětový odbor s redakcí deníku a s tiskárnou musel zásadně přehodnotit svou činnost a její zaměření a rozvinul mimořádnou aktivitu, aby přesnou informovaností a cílenou propagandou podpořil náročné bojové úkoly čs. oddílů rozložených v nepřátelském prostředí po celé délce magistrály od Volhy až po Vladivostok. Pohyboval se kyvadlově sta kilometrů po železnici tam i zpět, shromažďoval informace z Ruska i ze zahraničí a zaznamenával průběh bojů i jiných událostí a dodával nejnovější zprávy a pokyny a doporučení ústředí velitelstvím, jednotkám i útvarům. V odboru již tehdy fungovala Česká tisková kancelář, základ příští republikánské agentury. Z Čeljabinska zamířili na východ do Omsku, kde další vojenský sjezd na přelomu července a srpna 1918 schválil politickou strukturu vojska, včetně vojenských řádů, a zvolil členy odbočky na další funkční období, mezi nimi i Kudelu jako mimořádně zdatného a výkonného politika a novináře, přezdívaného „nezmar“, a pověřil ho správou informačně osvětového odboru. Pak se vrátili do Jekatěrinburgu, který se stal sídlem odbočky, a pokračovali ve své práci. Pravidelně vycházel Čs. deník a další časopisy. Zahájili vydávání literatury v Knihovně deníku, v níž vyšly například Slezské písně Petra Bezruče a Epigramy Karla Havlíčka Borovského, v umělecké výzdobě akademického malíře Petra Pištělky, které stále představují skvosty knihoven a sbírek. Přípravovali další zlepšení informační a osvětové práce v podobě komand i litografovaných přednášek pro místní využití a kulturní, hudební a divadelní vystoupení. Naráželi na složité technické a logistické problémy. České sazební písmo nebylo možno na Sibiři opatřit ani odlít: k tomu účelu bylo třeba vyslat nákupčí do vzdálené Šanghaje či do Tokia. Odbor musel vychovat místo nespolehlivých ruských sazečů vlastní pracovníky a pro vydávání ilustrovaného časopisu a knih a pohlednic vybudovat z bolševiky zničené dílny moderní litografii, v níž později tiskli peníze pro sibiřskou vládu. Založili vlastní knihárnu a ryteckou dílnu. Kudela později napsal: „Budete jednou žasnout nad tou svépomocí našeho vojska, jež si bez cizí pomoci vytvořilo (na Sibiři) vlastní kulturní prostředí.“

V redakci Čs. deníku na Sibiři (kolem r. 1918)

Obsazení magistrály a přilehlých území a zatlačení bolševiků vytvořilo na Sibiři prostor pro ruské demokratické orgány, které hodlaly rozvíjet politickou svobodu a obnovit protiněmeckou frontu a obracely na Čechoslováky o pomoc. Čeljabinský sjezd s tím souhlasil, i když se ozvaly i hlasy kritické, aby se čs. eselony se obracely zpět na západ, aby otevřely 300 km dlouhou *povolžskou protibolševickou frontu* jako začátek boje proti Ústředním mocnostem. Operace přes počáteční úspěchy skončila nezdarem. Ruské demokratické hnutí se ukázalo jako nejednotné a neproduktivní a jeho vojenské oddíly buď nenastoupily, nebo zcela selhaly. Slibovaná pomoc Spojenců se nedostavila. Po vyčerpávajících bojích kulminujících v srpnu a v září 1918 čs. pluky ustupovaly mnohonásobné převaze nepřitele bez vystřídání a zcela vyčerpány, ztrácely ideový cíl a smysl bojů i důvěru k politickému vedení a k velení, až konečně ve vypjaté situaci odmítly bojovat. Stalo se tak v předvečer vyhlášení samostatné Československé republiky ve stanici Aksakovo, kde se v hluboké depresi vyvolané odmítnutím rozkazu zastřelil jeden z nejlepších a nejoblíbenějších českých důstojníků, plukovník Josef Švec, velitel 1. divize. Kudela, jenž byl tehdy z vlastní iniciativy na místě přítomen, charakterizoval tuto klíčovou epizodu jako tragédii dobrovolnického vojska a jeho velitele ve své nejlepší literární historické práci (*Aksakovská tragédie*, 1932). Událost sama vedla tehdy k bezprostřednímu obnovení bojeschopnosti a kázně legionářských oddílů a ke zvládnutí situace.

V prosinci 1918 přijel na Sibiř na inspekční cestu ministr vojenství ČSR M. R. Štefánik. Když se přesvědčil o stavu a smýšlení vojska, dospěl k závěru odeslat je po dokončení úkolů odeslat do vlasti. Vzhledem k ustavení vládních orgánů ČSR rozhodl o zrušení odbočky ČNR a její nahrazení čs. vojenskou správou na Sibiři. Kudela byl povýšen na majora, vyznamenán za vynikající služby a za zásluhy o organizační výstavbu čs. vojska a jmenován náčelníkem informačně osvětového odboru. Ministr rozhodl též o zrušení demokratických zastupitelských orgánů vojska, vzniklých pod vlivem ruských poměrů, na všech stupních velení, včetně ústředí. Zvolený sněm se však přes zákaz sešel v Irkutsku, dvě roty 1. pluku obsadily tiskárnu informačně osvětového odboru, nicméně incident byl během hodiny bez výstřelu vyřešen a delegáti sněmu interviewováni.

Informačně osvětový odbor, který plnil na Sibiři úkoly ministerstva kultury a informací, sestával v té době ze sedmi částí: správní, zpravodajské (vydávání novin a časopisů a ČTK), vydavatelské (tiskárna a administrace), osvětové (vč. symfonického orchestru a divadelního souboru), historicko-archivní, umělecko-výtvarné (včetně sochařských dílen) a hospodářské (zásobování). Podle fotografií měl více než sto příslušníků. Vydával deset novin a časopisů, mezi nimi Čs. deník, Čs. voják a Čs. ilustrovaný zpravodaj, humoristické Houpačky a po jednom titulu německém a maďarském. „Během bojů, tisíce kilometrů od vlasti, s téměř holýma rukama,“ vzpomíná Kudelův blízký spolupracovník, „zajistil vydávání (novin a časopisů) pro Čechy, Slováky, Jihoslovany, Rumuny, Lotyšy, Poláky.“ V Knihovně deníku vyšla v letech 1918–1920 vybraná díla T. G. Masaryka v plném znění nebo ve výtahu, díla klasiků české literatury i soudobých legionářských spisovatelů, informační brožury pro místní obyvatelstvo a příručky služební, odborné a osvětové (např. pro studium jazyků). Pro velení byly připravovány a rozmnožovány mapy a plány a pro archivní potřeby položeny základy příštího Památníku osvobození, dnešního Historického ústavu AČR. Přitom Kudela zasedal v provizorní čs. vládě a dovedl řici i vysokým funkcionářům své mínění, když mu velelo svědomí.

Po návratu do vlasti v září 1920 byl Kudela přijat v soukromé audienci prezidentem T. G. Masarykem. Vyprávěl mu „o našich vnitřních sporech a bojích na Sibiři, zejména ... jak jsme se spolu se štábem vojska snažili hájit čest našeho vojska“. A slyšel od prezidenta moudrá

slova: „Dělaly se chyby - ale dělali jsme to poprvé.“ Kudela v tom našel „poukaz na ohromnou složitost naší revoluční práce v zahraničí, na její nekonečnou obtížnost, kdy bylo nutné skoro všechno začínat od základů, s novými lidmi, nezpracovanými, za poměrů nejen málo příznivých, ale často se ostře měnících“.

Stručně dodávám, že ve vlasti vydal autobiografii zahrnující dobu strávenou v rakouské armádě a v zajetí „V počátcích revoluce“ (1923) a připravil výběr článků z Čs. deníku „S naším vojskem na Rusi I. a II“ (1922, 1924) a přispěl do „Almanachu osvětové práce v našem vojsku za hranicemi i doma 1914-1925“ (1925). Ve spolupráci se Svazem čs. důstojnictva připravil didakticky zaměřenou studii „Masaryk, vychovatel legii“ (1934) shrnující v deseti kapitolách Masarykovy názory na význam čs. dobrovolnického vojska v zahraničí pro vznik samostatného československého státu, jeho konsistentní vysvětlení klíčových pojmů odboje, války a míru a jeho pojetí řízení a kázně v armádě demokratického státu. V závěru práce připomíná, že skoro ve všech sousedních zemích byli bývalí vojáci hlavním nástrojem a oporou diktatury a reakce, kdežto čs. legionáři zůstali stoupenci demokracie a sociální spravedlnosti.

JUDr. Ivan Kudela

Zkušenosti z první války v Perském zálivu pro podobné režimy jako Irák bylo, že se Spojenými státy není možné válku vyhrát, že pokud se Spojené státy rozhodnou jít do války, tak ji vyhrají. To, co přinesla nového tato válka je, že nejenže není možné tuto válku u podobných režimů, jako je Irák, vyhrát, ale, že skončí svržením tohoto režimu. A myslím si, že to je velice vážné varování, které je vysláno celé řadě zemí oblasti Blízkého a Středního východu, střední a jihozápadní Asie, které by případně buďto se snažily získat zbraně hromadného ničení, anebo by podporovaly terorismus, že podobné věci jsou nepřijatelné. Tyto události také ukázaly určitou neschopnost OSN a Rady bezpečnosti, pro někoho to může být zklamání. Pro řadu z nás to není zklamáním, protože nejsme překvapeni, že to takto dopadlo. A Organizace spojených národů není žádnou objektivní shůry danou autoritou. Je to organizace zemí, které tvrdě uplatňují své vlastní zájmy. Většina z nich, mimochodem, nesplňuje standardy normální demokracie. V čele Komise pro lidská práva OSN je Libye. Irák se málem stal předsedou Komise pro odzbrojení Organizace spojených národů, v Radě bezpečnosti sedí totalitní státy typu Sýrie nebo Angoly. Takže nemůžeme OSN považovat za nějakou objektivní nestrannou autoritu.

*Z rozhovoru s poslancem Parlamentu ČR Petrem Nečasem,
Český rozhlas 6
17. 4. 2003*